СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 76. | Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 1 квітня 1932. | VOL. XL. | No. 76. | Jersey City, N. J., Friday, April 1, 1931. | THREE CENTS.

БРАКУЄ ЩЕ ТІЛЬКИ $224,500,000 ДО ЗРІВНОВАЖЕННЯ БУДЖЕТУ

ВАШИНҐТОН. — В однім дні конґрес ухвалив нові податки на суму $293,500,000. Це небувала в історії конґресу річ, щоби в такому скорому часі могли посли погодитися щодо нових податків. Досі ухвалено вже податки на загальну суму $743,500,000, бракує ще $224,500,000. Значить, треба ще накладати якісь нові податки. Але кажуть, що це піде легко й ще в біжучім тижні конґрес знайде спосіб, щоби покрити цілий недобір, який виносить $1,241,000,000.

Нові податки приносять з собою підвищену почтову оплату на листові посилки з 2 на 3 центи. Отся підвишка буде зобовязувати за трицять днів від ухвалення закона та треватиме до 1 липня 1934 року.

ВЗИВАЮТЬ 25,000 МАЙНЕРІВ В ОГАЙО ДО СТРАЙКУ.

КОЛОМБОС (Огайо). — Тому, що власники вуглевих копалень відмовилися переговорювати з юнійними провідниками в справі поновного зниження заробітних платень, екзекутива „Юнайтед Майн Воркерс" візвала майнерів до страйку.

Страйк зачинається з днем 1 квітня і обійме яких 25,000 майнерів.

В ІЛИНОЙС ЗАМИКАЮТЬ МАЙНИ.

ШИКАҐО. — Вийшов реченець умови між майнерською юнією й „Ілинойс Кол Оперейторс Асосіейшен". Наслідок цього такий, що надіються замкнення усіх майн у стейті.

В ПЕНСИЛВЕНІЇ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО РОБОТИ.

ВІЛКС БАРЕ. — Зі страйкуючих майнерів вернулися до роботи в копальнях 2,500 осіб.

НАУКА ПОМАГАЄ ЛІКВІДУВАТИ ДЕПРЕСІЮ.

НЮ ОРЛІЕНС. — Д-р Е. Вайдлейн, директор „Мелон Іститют фор Індостріел Рісерч", каже, що наука, а зокрема хемія, працюють дуже інтензивно над ліквідацією депресії. Понад 1,300 лябораторій видали в 1931 р. коло $200,000 на ріжні досліди, щоби зменшити кошти продукції, а разом з тим давати чимраз нові винаходи і в той спосіб знаходити нове поле до праці й вдержувати життя на відповідній висоті та чим далі, тим більше його улекшувати й уприємнювати.

Вайдлейн каже, що не можна допустити до зниження життєвої стопи, бо це викликує велике невдоволення і деморалізацію. Ми не можемо оперувати машиною 20 століття екнокомічною фільософією з 18 століття. Мусимо думати в теперішних часах оригінально й сміливо й робити поступ з чимраз новими винаходами. Над тим саме працює тепер в Америці коло 30,000 учених. Без нових винаходів не буде добробуту. А що означають в модернім життю винаходи, вистарчить подумати тільки про те, як би виглядало наше економічне життя без радія, телефону, автомобіля, літака і т. д.

ҐІТЛЕР ЗАВДЯЧУЄ СВІЙ ВПЛИВ РЕКЛЯМІ, КАЖЕ КІЛЬМАН.

НЮ ЙОРК. — Д-р Річард А. фон Кільман, бувший німецький міністер заграничних справ, говорив до представників реклями про Гітлера як того німецького провідника, котрий завдячує свій вплив і популярність головно тільки реклямі. І тільки завдяки добре обдуманій реклямі є можливе в Німеччині те, що партія Гітлера, яка має таку нерозумну програму, могла здобути такий великий вплив. Бо, говорив Кільман, здобути голоси, це є така сама штука що й продати товари. І тому політики і дипльомати будуть, на думку Кільмана, побирати згодом науку також у школах реклями.

РУЗВЕЛТ ГОРОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Нюйорський ґовернор, Френклин Рузвелт, здобуває собі чимраз більший вплив. Демократи стейту Мейн рішили віддати всі свої голоси на конвенції на нього як демократичного кандидата на президента. Назагал є думка, що Рузвелт вийде на конвенції переможцем уже при першім або другім голосуванню.

ЦІНИ НА ФАРМЕРСЬКІ ПРОДУКТИ ПІДНЕСЛИСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Отсе перший раз за довгий час стверджено, що ціни на фармерські продукти підійшли вгору, зокрема на пшеницю, жито й ячмінь, а також на худобу. Дещо піднеслася ще ціна на бавовну. Зате ціни на масло, яйця і дріб спали ще нижче.

СФАЛЬШУВАЛА ПОНАД 200 ЧЕКІВ.

НЮ ЙОРК. — Арештовано міс Ґеріет Росел, учительку, котра вчила в школах, до яких ходили діти богатої кляси, за те, що сфальшувала чек на $20. При слідстві виявилося, що її вигнано вже раз зі школи за таке фальшування чеків та що вона сфальшувала від 1928 р. яких 200 чеків, але на дрібні суми. Не вважаючи на те, вона завжди діставала дуже добрі вчительські посади. Кажуть, що вона хорує на клептоманію.

УСУНУЛИ УКРАЇНСЬКІ НАПИСИ.

В Коломиї змінено всі числа мешкальних будинків. На кожнім будинку видніє тепер нова табличка зі зміненим числом та назвою вулиці, але виписаною вже тільки в польській мові. Попередні таблички, видані ще за Австрії, на яких був і український напис, при зміні табличок усунено. Змінено також назви декотрих вулиць, при чім попалось і нам дещо відчіпного, бо 5 бічних вуличок названо: вул. Гребінки, Ґрінченка, Лисенка, Куліша і Котляревського. Наріжні таблиці з назвами вулиць також виписані лише по польськи. Тож цілком виправдані негодування коломийських громадян, висказувані під адресою українських міських радних, що повинні стояти на сторожі наших прав.

РОЗВЯЗАЛИ Т-ВО „ЛУГ".

Староство в Бучачі рескриптом з дня 3 лютого ц. р. припинило діяльність руханково-пожарничого Т-ва „Луг" в селі Білявинцях, подаючи за причину те, що „Луг" не брав участи в гашенню пожежі стирт двох дворів, в Переволоці і Петликівцях старих. Тимчасом білявинецький „Луг" брав участь у гашенню обох тих пожеж, а крім того дуже визначився в гашенню інших пожеж, що були в околиці та в самих Білявинцях.

МЕНШЕ ПРОЦЕСУВАТИСЯ!

Польська соймова правнича комісія розглядала законопроект про судові кошти. В майбутньому в бувшій російській дільниці судові кошти збільшаться на 5 відсотків, в бувщій австрійській дільниці на 30 відсотків, а в бувшій пруській дільниці будуть трохи знижені. Цей зоконопроект приняли вже в другім читанні.

Всі, що не хочуть наражати себе в майбутньому на великі судові кошти, повинні реалізувати клич: Менше процесуватися!

ПРИГОДА ПРЕМІЄРА СКВАЄРСА З БЕЗРОБІТНИМИ.

Безробітні в Ст. Джанс, Нова Фунляндія, в силі кількасот людей вдерлися до салі, де премієр, сер Річард Скваєрс, відбував нараду зі своїми міністрами. Що там тоді було, телеграма не описує, одначе говорить, що премієр дістав раз в лице і що викручено йому одну руку. Премієр вірить, що в лице вдарив його хтось не хотячи. Товпа розійшлася, коли премієр приобіцяв, що допомога безробітним буде збільшена.

ЛЮБОВНА ТРАҐЕДІЯ.

В селі Хоростові, пов. Володимир, вистрілом з револьвера позбавив себе життя меліораційний доглядач, Станислав Пухальський. Причиною самогубства була нещаслива любов покійного до місцевої учительки Станислави Коссаківни. Попереднього дня обоє були на забаві в Матієві і там межи ними повстало непорозуміння. В десятій годині фатального дня, коли Коссаківна була на лекціях, Пухальський прийшов до її мешкання і, написавши лист до неї та своєї родини, застрілився. Коли Коссаківна довідалася про смерть Пухальського, з розпуки хотіла позбавити і себе життя, але її в час виратувано.

ЯКОЮ БРЕХНЕЮ ГОДУЮТЬ ПОЛЬСЬКУ СУСПІЛЬНІСТЬ.

В IX-тім томі краківського видавництва „Гутенберга", „Велька ілюстрована енцикльопедя повшехна", читаємо під словом: „Людендорф Еріх, ґенерал нем." між іншим таке: „В справе польскей попврал почонтково мисьль створженя завіслеґо од Немец паньства польскеґо, би видостаць за теи ценен пул мільона рекрута; ґди то завйодло, зорґанізовал пшеців Польсце рух україньскі і літевскі..." Про „німецькі марки" знаємо вже віддавна, та хитрі Німці орґанізували й фінансували наш рух ще перед війною. Але про орґанізацію українського руху, яку мав перевести Людендорф, чуємо перший раз. Хай здорова вірить собі безкритична польська читаюча публика... Вона повірила вже в не одну брехню. Нас цікавить одно: де саме відбувалася ця орґанізація українського руху? Чи не при помочі літаків поза боввою німецькою лінією в Київі? Чи може Людендорф зорґанізував і фінансував українську революцію в 1917 р., чи часом він не зорґанізував Центральну Раду й постарався, що ця вислала своїх представників до Берестя й там казав їм домагатися польських земель? А може Людендорф зорґанізував нас у Галичині до боротьби з Польщею? Скільки тут ґеніяльних помислів і думок насуває одно це речення ґеніяльного польського вченого.

При кінці насувається одно питання: чи це вічне годування польської суспільности брехнею на кожнім кроці може мати добрі наслідки й чи воно вийде польському народови на здоровля?

БОРОТЬБА СЕЛА З СВЯЩЕНИКОМ.

Ксьондз Недела був назначений парохом до місцевости Павловіце, на польськім Горішнім Шлеську. Але місцеве населення, що домагалося іншого пароха, почало боротьбу з новоназначеним парохом і не позволало йому виконувати своїх пастирських функцій. Ворожа постава села супроти священика була причиною частої інтервенції поліції, яка навіть кілька разів вживала білої зброї проти селян. Внаслідок того протягом останніх 4 днів було 9 осіб тяжко ранених і 32 особи легко ранені. Тому, що ворожий настрій Павловичан супроти кс. Неделі з кожним днем більшав — парох мусів покинути Павловіце. Павловичани замкнули костел і забарикадували вхід до нього.

ЗАСТРІЛИЛИ Й ОГРАБИЛИ ПОЛІЦАЇВ.

У Рембертові біля Варшави до мешкання злодія Мроза ввійшли три поліцаї, щоб перевести ревізію. Мроз із спільниками, які в цій хвилині були в нього, стрілили до прибувших поліцаїв. Одного вбили, двох важко ранили. Потім злодії ограбили ранених і втікли.

САМОГУБСТВО.

Син православного священика села Красне, княгининської волости (пов. Дубно), Микола Новодворський, стрілом з рушниці в голову позбавив себе життя. Причина цього трагічного кроку та, що він хотів оженитися з селянською дівчиною, а батько на це не давав згоди.

„СХІДНЯ ГАЛИЧИНА" НЕКОНСТИТУЦІЙНА.

На засіданню Освітної Комісії польського сойму посол Великанович поставив внесок, у якому приходила назва „Східня Галичина".

Предсідниця Комісії, пос. Яворська, не піддала цього внеску під голосування і заявила, що ніякої Східньої Галичини нема, а виступ посла Великановича вважає протиконституційним і демонстрацією. При цьому посолка Яворська звернула пос. Великановичеви увагу, що він складав посольське приречення і тому він не повинен вживати таких протиконституційних назв.

Посол Великанович застеріґся різко проти такого ставлення справи.

РУМУНСЬКА ЧОРНА СОТНЯ.

Читаємо в черновецькім „Часі": „Союз румунських студентів скликав велике протестаційне віче проти „безличностей" посла д-ра Володимира Залозецького, котрий, нібито, тяжко образив увесь румунський нарід і поповнив державну зраду. Університетська молодь скликала великими афішами „всі румунські душі" на віче ще того тижня. Не знати як, за ніч попропадали всі афіші. Мусіли другий раз друкувати й розліплювати по місті. Та й ці позникали, як камфора. А все ж таки Національний Театр був битком набитий вічевиками, молодими і старими. Віче відкрив президент студентських румунських організацій промовою. Президентом віча вибрано професора д-ра Балана, котрий у своїй промові збивав арґументи д-ра Залозецького про автохтонність Українців на Буковині. Говорили Д. Костаке, Драгош, Вітенко, Купаренко й інші. Говорив і представник Поляків, вказуючи на Українців як на спільну Румунам і Полякам небезпеку. Вкінці ухвалено 4 резолюції, в котрих виставлено домагання видалення д-ра Залозецького з парляменту й віддання під суд за державну зраду, недопущення іменовань на урядницькі посади Українців, видалення тих, що є, в глибину держави, заведення цілковитої румунізації Буковини школою і церквою; настановлення лише румунських учителів і священиків та неваліддування українських мандатів на будуче. Віче вислало до короля телеграму.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ВІЙНА ЗІ ЩУРАМИ.

Місто Берно в Чехословаччині навістили хмари щурів, які своїми зубами приносили міліонові втрати мешканцям. Влада постановила розпочати загальне нищення цих поганих шкідників. Але начальники санітарної гіґієнічної комісії спротивилися цьому, бо коли нараз вигине така маса щурів, їх падлина поширить серед населення епідемію. Все таки місцева влада постановила знищити щурів. Дотепер ця війна зі щурами коштує 350 тисяч чеських корон. Кожна війна, як бачимо, коштує.

СЛІПА ЗАВИСТЬ.

В місті Дорпаті в Естонії студент Зельберг із зависти до своїх двох шкільних товаришів, що краще поступали в науці ніж він, запросив їх до кімнати в готелі й одного убив, другого важко поранив.

АНҐЛІЙСЬКІ ПОСЛИ ЦІКАВЛЯТЬСЯ СПРАВОЮ ГАЛИЧИНИ

ЗАПИТУЮТЬ, ЩО ЗРОБЛЕНО, ЩОБИ ПОЛЬЩА ДАЛА АВТОНОМІЮ УКРАЇНЦЯМ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Українське Бюро в Лондоні подає, що 14, 15 й 16 березня в анґлійському парляменті було кілька запитів послів до міністра справ заграничних в справі становища Українців під Польщею та в справі вирішення Ліґи Націй зприводу українських петицій у справі польської „пацификації". Посол Рис Дейвіс питав міністра, що Польща зробила, щоби впровадити в життя автономію для Східньої Галичинни, до якої вона зобовязалася перед радою амбасадорів у 1923 році й про яку закон уже був ухвалений соймом, але тепер забутий. Далі цей сам посол домагався вияснень у міністра справ закордонних, які пропозиції в Лізі Націй робив анґлійський представник зприводу „пацифікації" Галичини, коли там обмірковували українські петиції, а також як стоїть справа з українськими зажаленнями на тяжкі умовини Українців в польських арештах.

Посол Ґамерслі звернув уваґу міністра на те, що українські зажалення й увесь матеріял зприводу „пацифікації" Галичини були роздані членам Ліґи Націй вже підчас засідання, тому не було часу добре з матеріялами ознайомитися. Отже посол питався, чи британський уряд думає що робити, щоб далі це не повторювалося.

Посол Веджвуд запитав міністра, як тепер стоїть у Лізі Націй справа з українськими зажаленнями проти Польщі. На запити відповідав міністер Саймон та його заступник Еден. Відповіди свідчать про те, що анґлійський уряд далі цікавиться становищем Українців у Польщі.

ЖІНКИ РОЗГРОМИЛИ КООПЕРАТИВУ В МОСКВІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Кореспондент ґазети „Дейлі Експрес" телеґрафує з Москви, що там збунтувалися жінки, які стояли в черзі перед радянським кооперативним тростом, чекаючи кілька годин на масло. Коли жінкам оголосили, що через брак масла ціни на нього будуть подвоєні, розлючені жінки в числі тисячки осіб напали на кооперативу й розгромили її урядження та ті харчові запаси, що там знайшлися. Піша й кінна поліція припинила погром кооперативи. Розганяючи жінок, поліція кількох з них тяжко покалічила й кіньми потоптала.

Такасама сцена відбулася біля другої кооперативи, де жінки чекали в черзі більше як 12 годин на цукор. Коли їм оголосили, що цукру нема й невідомо, коли його будуть видавати, жінки рушили громити кооперативу, але завчасу приготована поліція не допустила до розгрому склепу.

ПРИВИДЖУЄТЬСЯ ЗАМАХ НА СТАЛІНА.

МОСКВА (СССР). — Місцеві ґазети багато розписуються про те, що паризька ґазета „Юманіте" нібито „відкрила" змову російських білоґвардійців на життя Сталіна. Ґазети твердять, що російські білоґвардійці вислали з Парижа до Москви двох своїх аґентів, щоб убити Сталіна. Таксамо ґазета каже, що білоґвардійці хочуть убити письменника Максима Ґоркого та міністра справ заграничних, Макса Літвінова.

„Юманіте" ставить замах на життя німецького посла в Москві, який недавно доконано, в звязок з загальним терористичним пляном російської білоґвардійської еміґрації, що перебуває в Парижі, Празі, Варшаві, Букарешті й Білгороді.

ПІЛСУДСЬКИЙ УЖЕ ФОРМАЛЬНО ДИКТАТУРУЄ.

ВАРШАВА (Польща). — Президент Мосціцький уже почав використовувати своє право видавати законодатні декрети. Це право здобув президент польської держави на домагання Пілсудського, через своїх прислужників у варшавському соймі. Диктатура президента є формальною покришкою для диктатури самого Пілсудського.

Мосціцький утворив при собі з бувших премієр-міністрів Бартля, Славіка й Світальського та теперішнього премієра-міністра Пристора щось на подобу ради. Мосціцький має правити на правах диктатора увесь час соймових вакацій, які можуть скінчитися не скорше як у жовтні. Опозиція в соймі заявила, що диктаторські права президента держави означають кінець парляментаризму в Польщі.

НЕ ТАК ЛЕГКО, ЯК ДЕ ВАЛЄРА ДУМАВ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Президент Де Валєра рішив змінити свою відповідь Анґлії зприводу напімнення урядом Анґлії, що Ірляндія не може відмовлятися від присяги королеви, не нарушуючи тим цілого анґлійського договору про „вільну ірляндську державу". Де Валєра одержав відомости, що коли Ірляндія не присягне королеви, то тоді канадійський уряд не запросить її представників на британську економічну конференцію, що має бути скликана літом в Отаві. Таксамо інші домініяльні уряди дали до пізнання Ірляндії, що вразі її відмови присягати королеви Анґлії вони вважатимуть Ірляндію чужинецькою державою з всіми випливаючими з того консеквенціями.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	$3.75	На пів року	$3.75
Three months	$2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$5.00	На пів року	$5.00
Three months	$2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

І КИТАЙ УЧИТЬСЯ ЛЕКЦІЇ ІСТОРІЇ

Лон Вен-Кан, один з визначніших провідників Китаю в теперішній тяжкій кризі, подав у розмові з американськими газетярами, якої то великої лекції вчиться тепер його рідний край з тяжкої боротьби з Японією. Китай навчився, говорив він, що кривджений, ограблюваний народ не має що ждати від чужих держав, що вони вставляться за покривдженим, хочби його провокували найгіршим способом. В обороні своїх прав народ може опертися тільки на власні сили. Коли вороги напирають на нього, грабують його край і населення, загарбують його провінції, то народови не лишається нічого іншого, як розбудити свій національний дух та шукати ратунку перед грабіжниками в самообороні.

Так говорив представник одної з найстарших культур у світі. І це власне може виглядати дивним, що це якраз говорив представник Китаю. Аж хочеться спитати: Невжеж Китай не знав цього за цілі століття свого існування, що він аж тепер мусить учитися? За такі річи забувають звичайно люди й народи поневолені. Якжеж тут міг за це забути Китай, що існував як китайська держава так далеко назад, як далеко сягає людська память?

І власне у відповіди на це питання світ має доповнення великої лекції, якої навчається тепер Китай. Так, Китай є самостійною державою, але тільки назовні. У нутрі він нею не був, бо над Китаєм панувала династия, яку китайський народ уважав чужинцями. Наслідком цього китайський народ уважався не за вільних людей, а за поневолених, хоч династию назовні вважала державу китайською державою. Тому, що китайський народ почувався в неволі чужої пануючої родини, він не журився китайською державою. Китайська держава була для китайського народа чужа справа, приватний бизнес чужої пануючої родини. Коли державі грозила небезпека, Китайці цим не журилися: це не їм грозила небезпека, а чужинцям, що над ними панували. Програють війну, впаде держава, то в найгіршому разі замісць одних чужинців прийдуть панувати інші чужинці. Китайські жовніри були в погорді. Вони не були слугами китайського народа, а чужих пануючих. Китайці пересякли в китайській державі рабським духом.

Впала вже давно китайська царська родина, і Китайці почали правити собою. Але навчитися назад того, що забулося в довгім рабстві — не легка справа, навіть для старого й талановитого народа. Японці нині добре молотять Китайців по головах, заки в тій голові почне свитати, що оборона китайських інтересів це справа китайських рук.

ЗНАЧІННЯ ПЛАСТУ ДЛЯ УКРАЇНИ

(Оригінальний допис до „Свободи" з Праги).

Вже більше як 2,000,000 пластунів (скавтів) нараховують у цілім світі. З кожним роком це число збільшується. Кожний нарід дбає тепер про те, щоби мати свою пластову організацію, бо розуміє її вартість і користь для молоді. Одинокі Українці позбавлені можливости поширювати між своєю молоддю ідею, яка по цілім світі набуває такого великого розповсюднення.

Основу пластового виховання, так, як це загально принято майже по цілім світі, можна здефініювати так: **виховати з молоді гідних громадян та вірних синів свого народу.** Ця засада є легка до переведення у народу, що має власну державу, А в Українців? Інтереси українського народу хіба це тесаме, що інтереси держав, до яких він належить? І коли вірний син свого народу, Українець, пічне вибирати між „народніми інтересами" і „державними", то у вислід я не сумніваюся! А наслідок: зліквідування Українського Пласту. Тож і виходить, **що Український Пласт має розвязати ще й щось таке, чого не мають уже державницькі народи.**

Візьмім цю справу з іншого боку: Пласт старається виховувати молодь так, щоб кожний пластун сам власними руками навчився собі все потрібне зробити; іншими словами, щоб на власній праці пізнав, як і цюною затрати якої енергії те або інше можна зробити. Одним словом: **молодь навчається в Пласті рахувати лише на свої власні сили.** А що це дасть тоді в сумі? **Український нарід власними руками буде хотіти зробити собі те, чого ще не має, а чого так прагне!** З життяж знаємо, що лише солідними руками зроблена праця є добра!

Коли, наприклад, в Англії чи в Америці шукають доброго працівника, то перше місце серед кандидатів усе належить пластунови. А в нас? У нас заборонено виховувати молодь, заборонено виховувати солідних і добрих працівників!

Декому здається, що те, чим діти займаються в Пласті, є лише діточими забавками для заповнення часу. Але в тім то й річ, що **тими ніби забавками навчається молодь уміло підходити до всього, що її потім стріне в життю.** Кожна наука починається від азбуки — так і тут. Зпочатку навчиться те найменше, діточу забавку зробити власними руками, а як звикне до самостійної праці, то й щось солідніщого — на що має повне право — **зробить сам і не буде питати, чи „пан" це позволить.**

Взагалі тут не приходиться говорити про те, які добрі сторінки плекає Пласт в дорослих громадянах. Одначе стоїмо перед фактом, що нам — одиноким у світі — заборонено культурну працю, заборонено виховання молоді. Лишається отже Українцям лиш аж на еміграції (!) вщіплювати молоді пластові ідеї.

Пластування не кінчається з моментом, коли юнак стає повнолітнім. Бо бути пластуном не значить ходити лише на прогульки, або грати якусь гру. **Бути пластуном — це значить — розуміти життя як одну велику гру, досконало додержувати її правил, нічим не зражуватись, а все з веселою думкою йти вперед!** Ставши дорослим, він і далі лишається пластуном і лиш на практиці в життю примінює все те, чого він навчився за молодих літ у Пласті. Перед ним стає необмежений простір ріжних доріг, ріжних напрямів, серед яких він мусить знайти ту найліпшу, бо в Пласті він навчився того, що має все своє життя вишукувати та йти лиш тими найліпшими дорогами і вести ними тих, які цього не вміють.

Український Пласт за 20 років свого існування встиг уже виховати кадру старших пластунів, яка вже показала і далі показує, що зможе. Але відобрали їй можливість доповнювати свої ряди все новими і новими свіжими силами, як це спокоєнки диктує невмолимий закон природи всьому тому, що хоче жити й розвиватись! Ось тут прийшли на поміч пластуни, які опинились за кордоном на еміграції і які мають більшу свободу рухів. Тут власне ті, яким заборонено бачитися зі своїми рідними там вдома, яким заборонено таборувати на рідній землі й стрічати схід українського сонця та пізнавати Рідний Край, мусять показати свою здатність до праці і в тих найнепригідніших умовинах життя — здатність, яку виплекав у них Пласт. І вони не зрадили! Утворили Союз Українських Пластунів Емігрантів і поставили собі за ціль не допустити до вигублення пластового роду. Як не можна вдома, то **бодай на чужині плекати Пласт, піддержувати його ідеї й при помочі них виховувати бодай на чужині гідних синів свого народу.**

На українських же громадянах залежить, щоб усіми силами помагали своїм дітям брати участь у Пласті, щоб не дивилися на Пласт як на якусь дитячу забавку, без котрої в скрутних матеріяльних умовинах теперішнього життя можна обійтись. Не можете матеріяльно допомогти своїм дітям — це нічого: в Пласті навчаться ваші діти, як власними руками здобути собі те, чого вони потребують, чого бажеють. У Пласті ваші діти не навчаться забивати або грабувати людей, дивитися на кожну людину, як на ворога, як на липку при дорозі, яку можна що хвилини обдерти; не навчаться політикувати, а навпаки, **навчаться любити свою Батьківщину — це в першій мірі; навчаться** (на жаль, практично на еміграції не можна перевести цього) **пізнавати Рідний Край в подробицях** (історія та географія); **навчаться бачити в кожній людині приятеля, а в кожнім пластуні брата, до якого народу він не належав, і то брата рівного собі; навчаться твердо тримати раз дане слово; навчаться власними силами зробити чи осягнути щось, чого прагнуть, і не будуть чекати, поки хтось за них це зробить.**

Не лише це лежить перед старшими пластунами на еміграції. **Українські пластуни мусять також гідно репрезентувати свій нарід.** Час від часу відбуваються міжнародні зізди пластунів цілого світа. Всі народи приїжджали дотепер на такі зізди, т. зв. Джемборі, лиш Українців на них не було. Але прийшов 1931 рік і Українці поставили аж поверх 100 пластунів на Всеславянськім Зізді Пластунів і гідно зарепрезентували свій нарід. Це заохотило українських пластунів до дальшої праці й уже тепер вони готуються до Світового Зізду, що відбудеться в 1933 році в Мадярщині. Але на це треба коштів. На минулий зізд якось зібрали, отже є надія, що й на цей вдасться зібрати, хоч видатки будуть далеко більші. Безумовно велику надію покладають пластуни й на українське громадянство, якє не відмовить, по мірі можливости, допомогти українській молоді в її праці для добра українського народу.

Молодь у Краю, яка не має можливости працювати в Пласті, може з часом взагалі перестати цікавитись українським Пластом. Треба цьому запобігти, треба підтримувати в ній зацікавлення Пластом. Цьому найліпше допоможе пластовий журнал для молоді. І цей тягар мусить нести на своїх плечах Союз Українських Пластунів Емігрантів. Ще можна нарахувати безліч ріжних інших, але не менше важних обовязків СУПЕ.

Д. Козіцький.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of "Svoboda", (Liberty) Ukrainian newspaper published DAILY at Jersey City, N. J., for April 1, 1932.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Peter Macheyowsky, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the "Svoboda", and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: Ukrainian National Ass'n, Inc., 83 Grand St., Jersey City, N. J. Editor: Emil Revyuk, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Managing Editor: Luka Myshuha, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Business Manager: Peter Macheyowsky, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the owners are: Ukrainian National Association, Inc., Fraternal Order. Nicholas Muraszko, Pres. & Trustee, 852 Clifford Ave., Rochester, N. Y.; J. Kashtaniuk, Rec. Sec. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.; B. Leczyk, Treas. & Trustee, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

3. That there are no bondholders, no mortgagees and no other securities.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscription during the six months preceding the date shown above is 16,500 per each issue.

PETER MACHEYOWSKY, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 31st day of March, 1932.

HARRY JEWSIAK, Notary Public.

(My commission expires December 7, 1933).

ПОСМЕРТНА ЗАПОМОГА

При приниманню члена до запомогової організації, організація зобовязується, що по його смерти заплатить иленам його родини відшкодування, себто поверне шкоду, яку ті члени родини матимуть через смерть обезпеченого.

Треба памятати, що всяке обезпечення є відшкодуванням, себто поверненням шкоди, яка випливає з випадку, проти котрого обезпечений обезпечується.

При життєвім обезпеченню людина обезпечується проти смерти себто не в тім значінню, щоби смерть усунути, бо цього ніхто не потрафить, але в тім значінню, щоби запобігти шкоді, яка спадає на людей через смерть чоловіка.

Супроти того, що винагородження має бути в грошах, то й шкода мусить бути в грошах, мусить бути маєткова. Якуж маєткову шкоду поносить чоловік через смерть іншого чоловіка? Маєткова шкода, яку поносить один чоловік через смерть іншого чоловіка, виносить стільки, скільки виносить та користь, яку один чоловік тратить через смерть другого чоловіка. Та користь не однакова у всіх випадках, бо кождий чоловік має інакшу користь з одного чоловіка, як з іншого чоловіка. Треба розсліджувати кождий поодинокий випадок, яку вартість має один чоловік для другого. Примірoм, 40-літний чоловік, котрий заробляє $1,000 на рік і з того видає $300 на себе, а $700 на родину, представляє вартість для родини 700 долярів. Якщо він є в такім здоровлю, що міг би ще пожити ще 25 літ, то його вартість для родини виносить 17 тисяч 500 долярів. Стільки втратила би родина, якби він умер нині. На таку суму він повинен би обезпечитися, якби хотів, щоби родина дістала по його смерти повне відшкодування, себто повну вартість того, що вона втратила через його смерть. Як уже можемо бачити, тут цьому чоловікови не можливо обезпечитися на таку велику суму, бо таке обезпечення для нього задороге; він не потрапить оплатити вкладок. Тому він певно обезпечиться на суму меншу від повної своєї вартости для своєї родини.

Так справа мається звичайно з кождим працюючим чоловіком. Кождий чоловік, що заробляє трохи, варта для своєї родини, чи для свого отчення, ту суму зі свого заробку, яку він видає не на себе, а на родину, на отчення. Родина тратить через смерть свого члена ту суму, яку вона мала би, якби він був жив, отже те, що він видавав на неї. Це її шкода. А що посмертне є відшкодуванням, а відшкодування є поверненням шкоди, то посмертне повинно виносити таку суму, яку померший був би видав на родину, якби не був помер. Звичайно ще більша сума і мало хто може платити премії на таке посмертне. Тому родини не дістають повного відшкодування, а лише частину відшкодування, а саме суму, на яку обезпечений платив премії.

З цього ясно, що люди звичайно не мають повного обезпечення. Лише тоді можна би про них сказати, що вони мають повне обезпечення, якби їх родини мали по їх смерти право жадати повернення тої всеї втрати, яку мали через смерть обезпеченого.

З того, що обезпечення є відшкодуванням, випливає також, що ті особи, котрі нічого не заробляють, а тимсамим не можуть на інших видавати, не можуть бути обезпеченими. Через їх смерть ніхто нічого не тратить, ніякої шкоди не має, і за їх смерть нема що винагороджувати. Ось звідси походить, що не можна обезпечувати на посмертне малолітніх, калік та старців. Обезпечування таких осіб було би чистою льотерією, себто незаслуженим побиранням маєткової користи, і мусіло би допровадити до тяжких злочинів.

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(8)

— Чи вони знаються? — подумав.

Ротмістр став пильно крадьки призиратися дівчині, себто Марті, і гостеви. І Марта крадьки призиралася йому, бо їй бачилось, що як він сміється, то дуже подібний до її небіжки мами. Цілком так, як було у мами, коли сміялася, складались і в нього уста при усміху. Також тета Солонякова сміялася так.

— Позволите присістися? — гість спитав, приступаючи до стола.

— А чомуж би ні? — відповів ротмістр. — То шинок. Вільно кождому, кого господар впустить.

Ротмістр не кождого припустив би до стола, бо як він сидів з дівчатами, то не хотів щоби йому бороздив інший парубок. Та він хотів знати, хто той гість і що його в сі сторони принесло. Він мав право випитати його. Та ротмістр знав, що як то яка небезпечн птичка, то на питання не відповість щиро. Такого треба тягнути за язик розмовою. Гість приглянувся товариству аж тоді, коли сів при столі. Глянув на дівчата просто себе праворуч і ліворуч ротмістра і на дівчині праворуч з боку при столі. Бачучи, що всі три гарні, гість промовив:

— Я й у сні був би не подумав, що в дикім степу попаду на таке товариство! Я сильно зажурився, коли господиня сказала мені, що на спання для мене в хаті нема місця. Тепер спання мені вже не в голові. Досить погляду одної пари очей, котрої з дівчат при сім столі, щоби розігнати сон.

— Котраж то з нас розігнала ваш сон? — спитала хихочучи та, що сиділа з боку.

То була донька господаря, Анна.

Гість був у клопоті, бо не знав, що відповісти, бо він сказав так тільки на те, щоби взагалі щось сказати. Як би хотів на питання відповісти щиро, то мусів би сказати, що всі три однаково подобались йому і кожда з них має силу його сон розігнати. Щоби вийти з того клопоту, повів очима від першої до другої і третої, і сказав:

— На таке питання волію не відповідати знаючи, що я від кождої з вас дістав би гарбуза.

— Ви може хотіли би, щоби дівчина кинулася вам на шию, хоч ще не знає, хто ви? — спитав ротмістр.

— Я скажу, хто я, — відповів гість, — хоч не на те, щоби котра кинулася мені на шию. Скажу, бо так годилось би, коли вже сиджу при спільнім столі. Я, уроджений Мартин Студецький, гербу Голобок.

В сій хвили надійшов господар і спитав Студецького, чи не голодний він.

— Я тепер вола з рогами зїв би, — відповів гість. — В торбі маю з пас, та в таку бурю годі було й подумати, щоби з неї що витягнути. Що я у вас дістав би?

— Готову маю баранину.

— Давайте! Та ще більше як голод, спрага мучить мене. Тільки зараз кажу вам, що я води боюся.

— Мій мід незгірший. Спитайте пана ротмістра.

— А яке вино маєте?

— Маю три роди. Легкого мадяра, тяжкого мадяра і грецьку малмазію. Та біда в тім, що вино маю лиш в малих барилочках і тільки барилочками продаю. На одного се забогато; надпочинати і решту ховати на неозначений час, мені не виплатиться, бо марнується.

— Колиж мене страх кортить прополокати горло не медом, а саме тою вашою малмазією.

Господар здвигнув раменами. Студецький озирнувся, неначе би числячи всіх, що були в кімнаті і спитав:

— Таке велике товариство не випило би одної барилки малмазії, як би пан ротмістр позволили?

— А маєте ви чим заплатити? — спитав ротмістр, будьтоби жартуючи.

Студецький добув ізза пояса ножа, від жупана відрізав одного ґудза і поклав на столі. Господар взяв ґудза в руку, оглянув його, цмокнув і спитав:

— Принести алмазію?

— Я сам не випю, — відповів шляхтич, — спитайте пана ротмістра, чи він і його товариство поможе випити.

— В такій роботі кождий може числити на мою поміч, — відповів ротмістр. — І сам поможу, ще й других нажену до роботи.

Господар пішов по вино.

— А не забудьте, що я не лиш пити хочу! — шляхтич крикнув за господарем. — Також ту баранину, чи що там маєте, дайте!

Анна схопилася і вибігла. По хвили принесла мясо і хліб. Сама сіла назад при столі.

— Ви яким способом в сі сторони заблудили і чого? Відки надіхали? — спитав ротмістр.

— Студецький хвилю глитав мясо як голодний вовк і відповів:

— Я пустився в Крим, аж до Кафи.

— Може викупити кого з ясиру? — ротмістр питав далі.

Студецький лиш потакнув, німо кивнувши головою, бо відповісти не міг, напхавши уста бараниною.

— Ви самі приїхали аж сюди? Відки?

— З Гару їхала купецька валка до Волощини. Я до неї причепився і з нею приїхав аж до Рашкова над Дністром. Там валка пробралася на той бік Дністра. Тоді я пустився наліво і, їдучи все до сходу сонця, заїхав аж до вас.

— Сам? — спитав господар, котрий вже прийшов з вином.

— Сам! — відповів шляхтич.

— То ви хіба не чули, що тепер Татари знов заходять до нас і шниряють по степу? На шляху від Рашкова сюди за кождим кущем може сидіти Татарин зі стрілою на тятиві; зза кождої купи буряну може вистрибнути Татарин з арканом в руці і спіймати нашу віру.

— Хто обережний і має доброго коня, добру шаблю, добру пістолю і добре око, той Татарина не боїться.

(Далі буде).

Ювилейний рік 50-ліття „Рідної Школи" використаймо для закріплення дотеперішніх її досягнень. Даймо їй тверду основу на будуче півстоліття.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В середу, дня 30. березня (марта) 1932 р., по короткій недузі помер Іван Самуїл, син Михайла і Марії Самуїл, члена 70 відділу У. Н. Союза. Похорон відбудеться в пятницю, 1. квітня 1932 р. з дому жалоби з під ч. 225 Берров вул., Джерзи Сити, Н. Дж., в годині 10-тій рано.

Вічна Йому Память.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членниць, що мітінг відбудеться 3-го квітня, в неділю, в 2-ій год. попол., в гали церковній. Просимо довгуючих вирівнати свої вкладки. На мітінгу є важні справи до полагодження. — Олена Скробач, предс.; Софія Гунька, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Звідомлення Злучених Американсько-Українських Організацій.

Загальні збори.

В неділю, дня 3 квітня с. р., в год. 7 вечер, відбудуться в Домі Горожан при 847 Н. Френклін Ст. загальні збори Злучених А.-У. Організацій м. Филаделфії зі слідуючим порядком нарад.

1) Звіт Управи;

2) Дискусія над звітами та уділення абсолюторії старій Управі;

3) Вибір нової Управи на біжучий рік;

4) Свято в честь Вашингтона;

5) Дебата про Україну перед Тов. для Заграничної Політики (Форейн Палісі Ассосейшен);

6) Біжучі справи, внесення і запити.

На підставі статута Злучених Організацій кожде українське товариство має право вислати на збори двох уповажнених заступників. Поодинокі члени товариств можуть бути присутні на зборах як гості.

Потреба плянової організаційної праці.

Минулий рік праці виказав наглядно, що Филаделфія має два роди товариств, а саме діяльні і мертві. Представники діяльних товариств являлися на кождий заклик Управи і тільки при допомозі тих діяльних товариств можна було перевести всю намічену працю в минулому році.

Ставлячи собі як завдання гідно репрезентувати на зверх филаделфійську українську громаду, Управа Злучених Організацій може виказатися повними успіхами, що як між політичними так і культурними чинниками м. Филаделфії українська громада тішиться найкращим поважанням. Доказом цього ряд листів від таких організацій як Комюніті Кавнсіл, Торговельна Палата, Републиканська Партія, Музей Штук, Історичне Товариство Пенсилвенії, а з позамісцевих Фундація Мира, Амерікен Аллайнс з Вашингтону та богато інших. Вкінці найкращим доказом признання для праці Управи це лист б. посла Сміта, в якому він бажає, щоби всі українські громади були так зєднані як Филаделфія. Які успіхи осягнула Управа перед американською публикою, свідчить факт, що тов. Заграничної політики (Форейн Палісі Ассн) запросило на свої збори дня 19 березня голову Злучених Організацій, д-р Вол. Галана як почесного гостя.

Для повного використання вже початої праці потрібно дальшої пляномірної співпраці всіх організацій м. Филаделфії і околиці. Саме тому представники цих організацій, які являться на збори дня 3 квітня, мусять здати собі справу, що вони в імени своїх товариств стають до кооперативної праці та беруть на себе частину відповідальности за репрезентування нашої громади і нашого народу як цілости.

На ті збори прибуде теж п. В. Авраменко, щоб обговорити свято в честь Вашингтона.

В минулому році ми поставили сильну основу, — в слідуючому приступимо до будови, не прихапцем чи одинцем — але пляномірно і дружно.

Богато представників змінили свої адреси і саме тому не висилається окремих запрошень на ці збори. Це оголошення просимо вважати запрошенням на збори.

Управа Злучених А.-У. Організацій м. Филаделфії.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В роковини смерти безсмертного Кобзаря.

Гарне це було Шевченкове свято, яке відбулося в Ню Йорку, в Укр. Народнім Домі, в неділю, дня 27 березня, коли під тим гарним розуміти виконання програми концерту.

Український Хор „Бандурист" розпочав концерт „Заповітом" Шевченка. Виконав він ще й інші твори, а співав під проводом відомого дірігента, Юрія Кириченка. Були старі й нові річи. Співав мішаний і мужеський хор. А що чули ми їх вже нераз, то богато не доведеться про них писати. Але побажати би треба „Бандуристови" давних, славних його часів, коли він виступав з дуже солідним підготованням. Мається враження, що не багато було проб і не було відповідного підготовання хору до цього свята. А в нас у рідних краю, як от у Львові, де було немале число добрих співаків-аматорів, такі підготовання тревали довгі місяці. І співаки ходили правильно на проби, бо інакше викидали їх з хору. Чи так є і в „Бандуристі"?

Наш соліст-барітон, п. П. Ординський відспівав чудову думу „Ой зза Чорного моря" з опери „Тарас Бульба", яку він так гарно інтерпретує, а яку, чим більше разів її слухаєш, тим більше вона подобається. Симпатичний це співак, отсей наш п. Ординський. За ту і ще дві інші пісні публика нагородила його дійсно щирими оплесками, як того, котрого цінить і любить.

Артист-скрипак, п. Роман Придаткевич, має за собою такі критичні замітки фахових музичних критиків, що годі до них щонебудь додавати, бо можна легко попсути те, що інші краще написали. Це артист і в тім слові міститься вартість того, що і як він передає на своїм інструменті. Він виступав як український композитор. Додамо хіба те, що ждемо нетерпеливо на нові українські композиції, такі гарні, як ті, які нам досі доводиться чути від п. Придаткевича.

Святочну промову виголосив п. Д. Галичин, бувший старшина української армії, Схопив з творчости Шевченка все те, чим жило велике серце великого поета, й виказував, як актуальний є Шевченковий „Кобзар" ще й сьогодня, коли на наших землях шаліють „пацифікації" з Берестями Литовськими і московська чрезвичайка з Соловецькими островами. І вляв у серця присутних ту цілющу воду великої надії й певної нашої побіди, яку заповів нам наш великий Пророк.

Двічі виступала мала, кохана українська дитина, 13-літня Маруся Бурбела, що прибула на це свято з Ню Гейвен, Конн. разом зі своїми родичами і знакомими.

Велика вартість цеї дитини, що її не псують оплески і похвали, що вона знає, що їй треба вчитися, і то багато й багато вчитися, що приймає кожду увагу і вирокистовує на те, щоби себе поправляти і в той спосіб поступати. Ось це є велика запорука того, що при добрих обставинах, виховається з цеї дитини дійсна, велика артистка, може драматична, а може співачка, а може й одно й друге. Тоді усміхнеться їй велика артистична карієра. Але до неї шлях довгий і терновий, Та хто цей шлях полюбить, ніякі перешкоди, ні навіть злидні не зможуть його завернути.

„Тополя" Шевченка, віддеклямована нею враз зі співом, з відспіванням „Плавай, плавай лебедоньку" (музика Стеценка) була для нас всіх новістю. Дотого цеж деклямувала ту довгу поему дитина. Чи диво, що публика не знала що робити з радости? То викликали дитину на сцену, то жалували, щоби вона не перемучилася. І самі не знали, що робити. Малу Марусю попрощали Нюйорчани з щирим серцем і кождий побажав їй у душі, щоби доля була для неї ласкава, та щоби допомогла добрим родичам дитини виховати її собі й нам на славу. Але й нам треба їм помагати в тім ділі.

Акомпаніювала до всіх музично-вокальних продукцій п-на Оля Ткачуківна. Як завжди, дискретно й прецизно. А що вона поводиться на сцені й при фортепяні з повною повагою, то й це треба піднести, бо при таких святах, як Шевченкове, й це важне.

Наконець деякі завваження. Ще раз звертаємо увагу, що вставати треба тільки при співанню національного гимну. Так є у всіх народів світа і нема розумної причини поступати інакше. Памятаймо, що національний гимн — це святість, та що співається його тільки при особливших нагодах, себто національно-політичних манїфестаціях.

На святі Шевченка можна обійтися без національного гимну, а замісць нього добре кінчити свято „Заповітом" Шевченка й тоді треба вставати.

При таких піснях як „Вкраїно мати" чи „Боже великий, єдиний, нам Україну спаси" не треба вставати. Ці пісні, чи інші, можуть бути ще краще скомпоновані ніж наш гимн і слова можуть бути кращі й більш патріотичні, але гимном національним ті пісні не є і тому не треба вставати при їх співанню. Хто поступає інакше, цей вносить замішання на святі й показує, що він не розуміє, коли і чому треба вставати. А коли є які чужинці на концерті, то справа ще більше комплікується, бо не знати як їм пояснити того оду поведінку. Час отже Нюйорковидо цього приноровитись і завести в себе такий порядок, який істнує по всіх свідомих українських громадах по цілім світі.

І треба вже раз погодитися з тим, що навіть найгірша погода не повинна бути причиною відсутности на святі.

Позатим все було в повнім порядку. Перед концертом і підчас павзи приграваіа оркестра Товариства „Дністер", під проводом п. Сербиньского.

А концерт цей, як і попередні народні свята, влаштовано гарно й прикладно заходом Центрального Комітету Українських Народних Організацій міста Ню Йорку.

Л. М.

—o—

БОСТОН, МАСС.

Свято в честь Вашингтона.

Як відомо нашій еміграції, Український Національний Хор під проводом проф. О. Кошиця та український національний балет під проводом артиста В. Авраменка мають обіхати трицять найголовніших американських міст, а між ними й Бостон. Бостонські національні товариства вже заздалегідь почали готуватись до цього свята в честь батька краю, Вашингтона. Бостон це може найславніше місто на цілу Америку зі свого розуміння мистецтва, музики та зі своїх славних ріжних високих шкіл, як Гарвард Каледж та інші.

Дня 16 березня б. р. в салі церковній зібрались представники всіх національних українських організацій. На збори прибув артист В. Авраменко. По короткій нараді всі найважніші справи було полагоджено. Салю до виступу нанято в „Бостон Опера Гавз", що є одною з найславніших на цілий стейт. У ній ще українська нога не була, бо там ідуть на вистави самі міліонери. Ми дочекались того, що наша пісня й танки там знайдуть свою оцінку зі сторони визначних Американців.

Саля величава, містить кілька тисяч людей. зате до винайму на один вечер коштує біля тисячу долярів. Знаємо, що В. Авраменко не має грошей, а тому треба було трохи подумати, щоб на таке велике діло знайшлися добродії, котрі вижичилиб на заплачення галі. На щастя, такі добродії знайшлися поміж Українцями, а це добр. Іван Чічко 500 дол., Дмитро Кузь 100 дол., Юстина Сморж 50 дол. Ці одиниці розуміють, що без нашої фінансової піддержки дуже тяжко прийшлосяб Авраменкови вивести українську штуку на американньску сцену.

До цього виступу має повстати Ювилейний Комітет зі всіх бостонських товариств, який займеться приготуванням до виступу, а саме пропагандою, продажею білетів, і т. і.

Про Комітет та його намічену працю подасться в часописах своєчасно, але я від себе прошу, щоби всі околиці готовилися на цей найславніший виступ нашого мистецтва, що відбудеться 10 травня в „Бостон Опера Гавз", на Гонтінгтон евеню, недалеко Симфоні Гол. Комітет подасть від себе все, щб треба буде знати загалови.

Н. Давискиба.

Щоби не тяжко.

Перший студент: — А ти чому вибрав для себе історію Чехословаччини?

Другий студент: — Тому, що той край існує всього 13 літ.

ПОДЯКА.

Я нижче підписана складаю щиру подяку Головному Урядови У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного в сумі 500 долярів по мойому мужі, бл. п. Івані Кацюбі.

Також складаю щиру подяку місцевим урядникам і членам Брацтва св. Василія Вел. від. 214 У. Н. Союза, що так щиро занялись похороном мого мужа.

Взиваю всіх тих, котрі ще не належать до Союза, щоби вступали численно вряди У. Н. Союза і попирали тільки свого одинокого, такого сильного Батька, як У. Н. Союз.

Марія Кацюба,
Шикаґо, Ілл.

Між дітьми.

— Твій тато швець, а ти ходиш у подертих черевиках.

— Твій тато дентист, а ваша дитина має лиш один зуб.

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

ОЗОН ПАРК, Л. АЙ.

Дня 21 лютого відбулися перші жіночі збори в Українсько-Американськім Горожанськім Клюбі. На цих зборах була присутна п. О. Лотоцька, котра пояснила жінкам дещо про організацію Союза Українок Америки. Разом з тим зробила виклад про Ольгу Бесарабову й про Лесю Українку. Зібрані з великою увагою й цікавістю слухати відчиту й промову п. О. Лотоцької про СУА. Після того жінки заснували відділ СУА, а пані О. Лотоцька видала нам грамоту на 35 відділ Союзу Українок Америки в Озон Парк, Л. А.

На закінчення зборів переведено вибір управи відділу. До уряду вибрані: пані П. Савка, голова; А. Миськів, заступниця голови; Г. Швед, фінансова секретарка; В. Панчак, рекордова секретарка; М. Паращук, касієрка; М. Жатковська, заступниця касієрки; М. Костів, радна; Л. Великанович і М. Карпович, контрольна комісія.

Просимо всіх Українок в Озон Парк і околиці, котрі ще не стоять в організації Союза Українок, зголоситися до участи, щоб Союз Українок зріс у велику силу, яка дасть йому можливість розвинути широко свою працю. Збори будуть відбуватися кождої другої неділі по першім кождого місяця в Українсько-Американськім Горожанськім Клюбі, що міститься при 93 St. і 95 Ave., Озон Парк.

Олена Швед, секретарка.

Розсіяність Нютона.

Раз Нютон загубив десь свій годинник. Післав листа до приятеля, в якого був попереднього дня, із запитом, чи припадково не забув годинника в нього. При кінці листа була така дописка: „Саме в тій хвилині годинник знайшовся, тому не забирай собі часу шуканням. Здоровлю Тебе, Твій Нютон".

—o—

Подібний до посла.

— Катрусю, як там твій наречений?

— Він такийсамий, як кандидат на посла.

— Цебто як?

— Обіцяє багато, але чи дотримає слова — виявиться по шлюбі.

ПРИЧИНОК ДО ПАЦИФІКАЦІЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

Найбільшою журбою горлицьких потентатів і тутешніх москвофілів з табору Вачинського є це, що по виметенню з Горличчини українського учительства ніяк не можуть цього самого зробити з священством. Тим більше, що деякі, як о. Андрій Злупко і о. декан Ю. Пленікевич, гарні люди і що нарід їх дуже любить. Їх тільки можуть нищити матеріяльно і карати вязницею.

Ось недавно горлицький суд засудив о. Злупка, пароха в Гладишові, на місяць тюрми за це, що зприводу збірки на збурену школу князя Льва у Львові на проповіди нібито вжив слів: „якась чорна рука палить, а бідний наш нарід невинно терпить" і за молитву, щоби Бог відвернув пацифікацію. На Службі Божій були тоді присутні поліцаї і граничері. І один з цих стражаків, Борович, і його жінка присягли в суді, що о. Злупко сказав: „Самі Поляки палять, а наш нарід терпить невинно". І не помогли свідки цілого села і присяги, а тільки була правда це, що сказав якийсь Познанчик. Не вважаючи на рекурс до Ясла—окружний суд засуд затвердив, мотивуючи тим, що хоч о. Злупко слів „самі палять, а нарід невинно терпить" — не ужив, але сам признався, що ужив слів „Якась чорна рука палить, а невинний нарід терпить". Не знати лише, як поставиться до цього засуду найвищий суд у Варшаві.

Сусід.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПАМЯТНИК БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ.

Відвідуючи минулого року село Плотичу Велику, повіт Бережани, бачив я багато слідів бувшої світової війни. Воєнні окопи ще до нині стоять, та це тільки на панських ланах; на селянських нивах їх уже нема; зарівнані так, що й пізнати не можна. Зате не зарівнав наш мужик воєнних могил, котрих є над Стрипою тисячі. Це могили незнаних жовнірів світової війни.

Наш український селянин у Галичині, хоч як мало в нього цеї ріллі, всеж таки не тільки не розорює могили, але ще оправляє її, бо, мовляв, померлих треба шанувати.

Бачив я також у рідним селі воєнний цвинтар. Є на нім дві секції: російська і німецька. Обі ці секції дуже гарно оправлені. Говорили мені в селі, що майже кождого року приїжджають з Німеччини і з Росії відпоручники та оправляють свої цвинтарі.

Біля тих цвинтарів стоїть розрита могила, з деревляним, уже підгнилим хрестом, з написом: „Тут спочивають борці за волю України". Сільська молодіж час від часу підсипувала цю могилу землею, та і це було кольком в боці ворогам: знайшли причину (що нібито люди брали землю з інших могил) і поарештували людей та тягали їх по судах. Тепер кождий з жалем дивиться, як могила чимраз більше зарівнюється. Хрест незабаром зігниє і за пару років знаку не останеться.

Щоб зберегти цю дорогоцінну памятку для будучого покоління, прийшло декому на гадку поставити на згаданій могилі каменний памятник.

З нагоди весільної забави в тов. Спутанюка в Нюарку, по пригологденню цеї гадки, односельчани і взагалі весільні гості зложили на ту ціль отсі жертви: І. Вареница і М. Награбецький по $5; Ю. Кондратович, Ів. Решовський, В. Гулька і М. Курочка по $2; М. Зарудний, М. Антощків, М. Петрик, А. Мізерня, В. Садівник, З. Рак, А. Стадніp, О. Кардаш, А. Дорош, М. Семенюк, А. Гудз, К. Лотоцька, А. Кушнір, В. Сойдзин, Н. Пазюк, Т. Габяк, Е. Стоколоса, Н. сметана, О. Ткач і Н. Ія по $1; М. Спутанюк і І. Сіберський по 50 ц.; В. Гулька 25 ц. — Разом $39.25.

Хто ще з односельчан хотів би причинитися до цього памятника, нехай пришле свій даток на руки Івана Вареници. Його адреса:

John Warenycia,
183 Cedar Hill Ave.,
Belleville, N. J.

З датками не відкладайте, бо в короткім часі гроші, які будуть, і імена жертводавців висилаємо до села.

Ю. К.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (101)

Радість охопила лейді й лорда Грейсток. Тепер вони знову почули себе вдома. Хтоб там не був, але в усякому разі вже там є живі люди, які збудували оті примітивні хатки. Тепер вони не одинокі люди, що блукають у непривітливих джунглях. Щоб там не було, але вже наступає кінець їх самотині. Лейді Грейсток навіть почала рвати зі старих кущів рожі для китиці цвітів. Вона сама собі віншувала чудовими цвітами.

Та ще більша радість охопила обоїх, коли вони довідалися, хто мешкає в тих хатинах. Обережно обоє підходили до хаток, коли побачили, що звідти вискочило кілька чорних дикунів. Чорні юрбою побігли назустріч білим людям, а попереді всіх найкращий білий силач Муґамбі. Його відразу пізнала лейді Грейсток, хоч і вважала, що він уже давно мертвий. Не було кінця радости при зустрічі тих, що вже давно вважали одні других загинулими.

Вазірі справили велику забаву й урядили танки на честь свого пана, що так щасливо прибув до них. Муґамбі переказав лордови Грейстокови, що він зберіг для нього золото з Опару, яке Муґамбі переховував у ріці. З сумом пригадав Муґамбі, що йому не пощастило зберегти дорогоцінних каменів, які хтось у нього вкрав. Та не було чого сумувати. Що було найдорожче для всіх, їх життя, було вратоване. А коли є життя, тоді буде й щастя й горе наперміну.

Кілька днів усі чорні рубали дерева та розпилювали їх на дошки, з яких будували на згарищах нову фарму. Робота йшла для всіх весело й легко, бо починалося на руїнах для всіх відновлене життя й кінчилися тяжкі пригоди. Як малі діти тішаться поворотом свого батька, так чорні раділи з повороту свого пана, бо знали, що при нім їм буде також добре. Лорд Грейсток умів керувати роботою й добрим словом та жартом заохочував дикунів до праці.